

VEDENIE RTVS HODNOTÍ ZA NÁS. IBA JEDNÝM SMEROM...

12. október 2018

MEMO 98 reaguje na včera zverejnené informácie v súvislosti s interným dokumentom verejnoprávneho rozhlasu *Krátke spravodajstvo – pripomenutie zásad*. Dokument, ktorý ako prvý zverejnil portál [O médiách.com](http://Omediach.com), mala pripraviť Petra Stano Maťašovská, riaditeľka spravodajstva a publicistiky rozhlasu. Niektoré zásady z uvedeného dokumentu považujeme za profesne absolútne neakceptovateľné a navyše v rozpore s platnou slovenskou legislatívou, ktorá vymedzuje pôsobenie Rozhlasu a televízie Slovenska (RTVS), ako aj s medzinárodne akceptovanými požiadavkami na fungovanie médií verejnej služby. Ide najmä o tieto zásady dokumentu:

„Nezaradujeme správy o návrhoch zákonov a noviel z dielne opozičných poslancov predtým, ako neprejdú do druhého čítania, a už vôbec nie bez stanoviska koalície, resp. vecne príslušného rezortu. (Parlamentná prax hovorí, že z týchto návrhov takmer žiadny neprejde prvým čítaním, ich relevantnosť je preto veľmi nízka. Často ide o odborne nepripravené, nesystémové a neprekonzultované návrhy, ktoré majú skôr zaujať verejnosť, ako riešiť problém. Poslucháča by skôr zavádzali, ako informovali.)“

Domnievame sa, že táto zásada je v rozpore so Zákonom č. 532/2010 Z.z. o Rozhlase a televízií Slovenska, ktorý v čl. 3, odsek 3 (písm. b)) hovorí, že programovú službu RTVS „tvoria spravodajské, publicistické, dokumentárne, dramatické, hudobné, športové, zábavné a vzdelávacie programy, programy pre deti a mládež a iné programy, ktoré **poskytujú nestranné, overené, neskreslené, aktuálne, zrozumiteľné a vo svojom celku vyvážené a pluralitné informácie o dianí v Slovenskej republike i v zahraničí na slobodné utváranie názorov.**“

Podľa nášho názoru je úlohou RTVS sprostredkovať divákovi a poslucháčovi informácie takým spôsobom, aby bola podporená ich všestranná orientácia a bolo im umožnené slobodné formovanie názorov, čo nie je možné v prípade zámerného obmedzovania správ. V tejto súvislosti treba zdôrazniť aj skutočnosť, že dané obmedzenie sa týka iba opozičných návrhov. Toto je v rozpore so Štatútom programových pracovníkov a spolupracovníkov RTVS, kde sa v bode 1.1 spomína, že „**programový pracovník Rozhlasu a televízie Slovenska sa riadi princípmi služby verejnosti a je neprípustné, aby verejne prezentoval svoje politické alebo náboženské názory a postoje prostredníctvom Rozhlasu a televízie Slovenska a ani v jeho mene.**“

Zároveň sa domnievame, že uvedená zásada obsahuje hodnotiaci úsudok, keď paušálne hodnotí úroveň návrhov a noviel z dielne opozičných poslancov, tým že ide o „odborne nepripravené, nesystémové a neprekonzultované návrhy“. Domnievame sa, že hodnotiaci úsudok by mala RTVS ponechať na divákovi alebo poslucháčovi, jej úlohou je nestranné a objektívne sprostredkovanie faktov. V tejto súvislosti je dôležité spomenúť aj potrebu, aby RTVS rovnomerne sprostredkovala hlavné názorové prúdy, či už z dielne koalície, alebo opozície.

„Zdroje pre prípravu a vysielanie krátkeho spravodajstva sú výlučne agentúrne servisy TASR a SITA, ČTK a originálne správy redaktorov spravodajstva RTVS. Z informácií uverejnených na internetových portáloch a v iných médiách správy nepripravujeme.“

Je neštandardné, aby boli informačné zdroje obmedzené na tri iné médiá, a to len agentúrne servisy. Štatút programových pracovníkov a spolupracovníkov RTVS v bode 2.1, písm. e) hovorí, že „RTVS má renomovaných zmluvných partnerov, od ktorých v dobrej viere odoberá spravodajský, agentúrny servis. Za pravdivosť a správnosť týchto informácií zodpovedá zmluvný partner a RTVS ich neoveruje. V prípade minimálnej pochybnosti o správnosti údajov z agentúrneho servisu je však programový pracovník povinný okamžite túto informáciu overiť u ďalšieho nezávislého zdroja. Ak je v danom okamihu nemožné informáciu overiť, ale jej povaha naznačuje významný verejný záujem, je nevyhnutné informáciu odovyslať s uvedením zdroja a upozornením poslucháča, diváka a užívateľa komunikačných technológií, že ide o informáciu neoverenú.“

V tomto bode nie je uvedené, že RTVS nemôže odoberať informácie nad rámec partnerov, s ktorými má podpísané zmluvy. Je dôležité, aby spravodajstvo médií verejnej služby bolo aktuálne, preto by malo reflektovať široké spektrum informačných zdrojov, medzi ktoré patria aj súkromné médiá, či iné spravodajské portály a weby. V takomto prípade je samozrejme nevyhnutné dbať na presnosť a nestrannosť informácií, čo by však nemalo byť dôvodom spomínané zdroje paušálne odmietnuť alebo ignorovať, o to viac, ak prinášajú spoločensky dôležité a aktuálne informácie nad rámec agentúrnych servisov, s ktorými ma RTVS podpísanú dohodu.

„V správach sa vyhýbame avízam, resp. pozvánkam na pripravované podujatia, obzvlášť, ak ide o protestné pochody, zhromaždenia a podobne. Avíza podujatí v krátkom spravodajstve vo všeobecnosti patria len do rubriky „Dnes očakávame“ v rannom vydaní Rádiožurnálu. Aj tam treba zvážiť avizovanie tlačových konferencií podľa závažnosti očakávaného obsahu.“

Sloboda zhromažďovania patrí medzi základné ľudské práva a je legitímnou formou vyjadrovania názoru na dianie v spoločnosti. Ignorovaním protestných pochodov, zhromaždení a podobných udalostí by RTVS nenaplnila jeden zo základných princípov svojho verejnoprávneho poslania - informovanie o aktuálnom diani v spoločnosti. Podobné informácie by mali odznieť aj vo formáte krátkych správ ak reflektujú celospoločensky významné udalosti.

Zverejnený dokument a bohužiaľ aj následná reakcia RTVS opätovne (po viacerých problémových udalostiach od nástupu nového generálneho riaditeľa Jaroslava Rezníka, akými boli vymenovanie hovorcov ministerstiev na posty šéfov spravodajstva, pozastavenie investigatívnej relácie *Reportéri*, otvorený list a neskôr odchod redaktorov z dôvodu ohrozenia nezávislosti spravodajstva) potvrdzujú obavy z existujúcej politizácie managementu inštitúcie, ktorého ambíciou nie je kritické médium verejnej služby, ale servilná služba v prospech vládnej moci.